

Complexnummer: 525036

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Firma Bots

Aantal complexonderdelen

1

Monumentnummers van complexonderdelen

525037

Woonplaats

Nieuwkoop

Gemeente

Nieuwkoop

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Dorpstraat 121, 2421 AX te Nieuwkoop

Complexomschrijving

-

Monumentnummer*: 525037

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82947/100

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Nieuwkoop	Nieuwkoop	Zuid-Holland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nieuwkoop	A			2360

Omschrijving**

Inleiding

Een voormalige laat 17de-, vroeg 18de-eeuwse BOERDERIJ met BAKHUISJE en vroeg 20ste-eeuwse WINKEL waarvoor het woonhuisgedeelte heeft plaatsgemaakt. De winkel is naar ontwerp van Jan Kuyt Wnz (24 juni 1911 gedateerd) in een vrij sobere trant van de Overgangsarchitectuur met verwijzingen naar de Art Nouveau en gebouwd in opdracht van A.J.P. Bots van de firma A. Bots, die samen met twee neven een kruidenierswinkel, annex kleding- en furniturenwinkel had.

Zowel het ex- als interieur van de Nieuwkoopse winkel bevinden zich vrijwel geheel in oorspronkelijke staat. Het resterende deel van de voormalige boerderij is inwendig verbouwd tot kantoorruimten. Aan de achterzijde staat een 17de-eeuwse bakhuisje.

NB. De aanbouw aan de achterzijde is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Samengesteld vrijstaand pand uit meerdere bouwperioden is te onderscheiden in drie bouwdelen: het voorste deel aan de straat (winkel), het achterste deel (restant voormalige boerderij) met uitbouw en het bakhuisje. Het voorste deel op vrijwel vierkante plattegrond telt twee bouwlagen onder een plat dak met aan de linkerkant een smaller, rechthoekig bouwvolume eveneens van twee bouwlagen dat is onderkelderd. Het achterdeel, dat veel smaller en kleiner is, telt één bouwlaag en een zolder onder een aan de achterzijde afgewolfd rieten zadeldak met gesmoorde nokvorsten. De nokrichting hiervan staat haaks op de weg. Aan de rechterzijde bevindt zich een kleine uitbouw onder zadeldak met gesmoorde Hollandse pannen. Het kleine door een zadeldakje met rode (deels ook gesmoorde) Hollandse pannen gedekte voormalige bakhuisje heeft eveneens de nokrichting haaks op de weg en ligt rechts van het midden. Het is door een smal tussenlid met het middelste (boerderij)deel verbonden.

Het hoofdvolume is opgetrokken uit grauwe baksteen (kruisverband) met strekken boven de vensters, die voorzien zijn van zandstenen aanzet- en sluitstenen. Alle vensters zijn voorzien van schuiframen, deels uitgevoerd met zesruitsbovenlichten (erker:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vierruits) en voorzien van gekleurd glas-in-lood met geometrisch patroon. Aan voor- en achterzijden zijn de gevels afgesloten door een houten op gootklossen rustende overstekende gootlijst. Stoeprede, lekdorpels en plint zijn van hardsteen, waarbij de vrij hoge plint is uitgevoerd met een profiel. De langsgewel aan voorzijde heeft een relatief hoge begane grond, waarbij begane grond en verdieping van elkaar zijn gescheiden door een rollaag boven de winkelpui en in de zijgevels. Het linker is twee venstereenheden breed en wordt door lisenen met zandstenen sierblokken afgesloten, waarvan de cirkelvormige bekroningen met rozetmotief de gootlijst doorbreken. Onder de rollaag is de gevel versierd door een fries met bloktandmotief, dat ook is toegepast onder de gootlijst van de voorgevel en de boeiborden van de zijgevels.

Het symmetrisch opgezette rechter deel is iets breder en heeft op de begane grond over de volle gevelbreedte een winkelpui, die aan de rechter (oost)zijde gedeeltelijk wordt voortgezet. In het midden bevindt zich een entreeportiek met licht getoogde glazen originele teakhouten entreedeur met koperen stang; aan weerszijden ervan grote etalageruiten en in totaal tien smalle bovenlichten met geometrisch, decoratief gekleurd glas-in-lood, een variant op de strakke latere Art Nouveau. In het midden op de verdieping bevindt zich een driezijdig gesloten erker, die wordt geaccentueerd door een door de gootlijst stekend verhoogd gedeelte, afgedekt door een natuurstenen spiegelboog. Het is verlevendigd met ruitvormig siermetselwerk, dat ook onder een deel van de vensters voorkomt. In de linker zijgevel, die wordt afgesloten door hoeklisenen, bevinden zich twee zesruits keldervensters met getordeerde diefijzers. De deels gepleisterde achtergevel heeft een gangdeur met een dubbel zesruits bovenlicht en een klein venster.

Het middelste laat 17de-, vroeg 18de-eeuwse bouwvolume is opgetrokken in rode baksteen (kruisverband) met rollagen boven deuren en vensters. In de linker langsgewel bevinden zich twee negenruitsschuiframen met roedenverdeling en luiken, in de rechter één. In de gedeeltelijk vernieuwde achtergevel zitten restanten van vlechtingen en bevindt zich rechts van het bakhuisje een eveneens een schuifraam met luiken en is op het midden op de verdieping een smal tienruitsschuifraam geplaatst. Het uitgebouwde gedeelte, rechts, is deels opgetrokken in gele ijsselsteen (kruisverband); de linker zijgevel in grauwe baksteen. De kopgevel, een met een rollaag afgedekte tuitgevel, heeft rechts een spaarveld en op de verdieping twee vierruits openslaande kleine ramen. De linker zijgevel en de rechter hebben elk een meerruitsschuifraam.

Het 17de-eeuwse bakhuisje is opgetrokken in rode baksteen (kruisverband, deels ook halfsteens) met rollagen boven deuren en vensters. De linker langsgewel heeft tweedelig houten opgeklampte houten deur, in het rechter bevindt zich één uitzetraam met luiken. De achtergevel is een tuitgevel met schouderstukken en vlechtingen langs de dakrand en is voorzien van een schoorsteen op de nok.

INTERIEUR. Het winkelpand is toegankelijk middels een door etalagekasten geflankeerd portiek, dat leidt naar het eigenlijke winkelgedeelte. De winkel is voorzien van een vide met omgaande galerij en heeft in het midden een daklicht. De vide wordt ondersteund door twee tot het dak doorlopende kolommen op relatief hoge basementen.

Eenvoudige planken vloeren en zolderingen en tegen het merendeel van de wanden vaste, bijna tot het plafond doorlopende, stellingkasten met planken, laden en schuifdeuren, deels voorzien van glas. Daarnaast bevinden zich er ondermeer langgerekte houten toonbanken (deels met lessenaar) en uitgebouwde etalagekasten. Rechts van het midden tegen de achterwand een houten scheluwe trap met kwarten en halverwege een bordes, vanwaar de deur toegang geeft tot de personeelskamer in het middengedeelte. Vrijwel al het houtwerk heeft nog de oorspronkelijk kleurstelling, die ondermeer bij de lichtkap is uitgevoerd met een decoratief gestileerde florale motieven (vergelijkbare met de glas-in-loodbovenlichten).

Trap en vide hebben houten balustrade met smalle, dubbele spijlen en massieve balusters met afgeronde top, voorzien van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geschilderd eenvoudig snijwerk. Links een smalle gang met aan de rechterzijde stellingkasten en aan het einde een privaat. Van hieruit door middel van een roedenverdeelde schuifdeur de entree naar het zijgedeelte. Hier zijn ondermeer vermeldenswaard de entree naar de kelder, het eenvoudige stucplafond en stellingkasten.

Een deel van de voormalige boerderij, eveneens voorzien van planken vloeren, is ingericht met twee kantoorruimten, uitgevoerd met behangen wanden en plafonds, welke laatste voorzien zijn van een decoratief patroon. In deze ruimten ondermeer bedsteden en getoogde nissen voor o.a. een brandkast.

Waardering

Het pand is van algemeen belang:

- vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde;
- vanwege de ensemblewaarde;
- als representatief voorbeeld van een vrij omvangrijke, niet-stedelijke kruidenierswinkel, annex kleding- en furnituurenwinkel uit het begin van de 20ste eeuw;
- vanwege de plaats die de winkel inneemt in het oeuvre van Jan Kuyt als voorloper van de grote warenhuizen, waarmee hij landelijke bekendheid heeft gekregen. De winkel is bovendien van belang vanwege de ontwerpeenheid van in- en exterieur en vanwege de herkenbare typologie met vide, een nieuwe ontwikkeling in de winkelarchitectuur aan het begin van de 20ste eeuw.
- vanwege bouwhistorische waarde van de bouwkundige onderdelen;
- vanwege het gaaf bewaarde winkelgedeelte. Zowel de hoofdvorm, het materiaalgebruik als de detaillering van het exterieur en het interieur zijn authentiek. Dergelijke uitzonderlijk gave en complete winkelpanden van dit type zijn zeer zeldzaam in ons land.
- vanwege de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang en de markante situering.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)